

**Interreg
Europe**

Co-funded by
the European Union

KARMA

KARMA Working Group Governance

- Elmar Willems / Katrien Tratsaert – Circular Flanders

Talking points

1. Green Deal(s)?
2. Green Deal Circular Construction!

1 Green Deal(s)?

What are Green Deals?

Green Deals in Flanders are innovative green cooperation projects on water, food, circular economy and many other topics. If you take part in such a deal, you enter into a voluntary agreement with the Flemish government. You undertake sustainable actions and learn from other organizations. The government removes bottlenecks and highlights your commitment. Win-win!

Why Green Deals? (1)

Why would you initiate or participate in a collective sustainability effort?

1. Learning network
2. Innovative collaborations
3. Less bottlenecks
4. Clear information
5. Practical support
6. Strong visibility
7. Effective sustainable impact

Why is the Flemish government pushing for this?

1. Greening the economy
2. Bringing parties together
3. Detecting needs
4. Removing bottlenecks
5. Increasing visibility

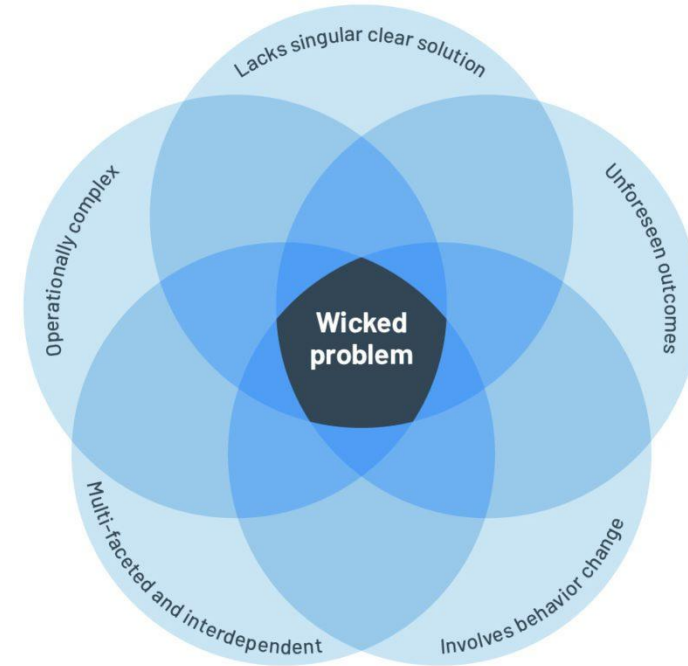

What are Green Deals not? To avoid confusion or misunderstandings, Green Deals are:

1. No legislative instruments
2. No financing tools
3. Not a result commitment - parties in a Green Deal commit to do what is within their means
4. No European deals - although Flemish Green Deals do contribute to the European Commission's climate and sustainability goals.

Why Green Deals? (2)

Changing *theories of change* to cope with difficult challenges: more multi-level and multi-actor governance

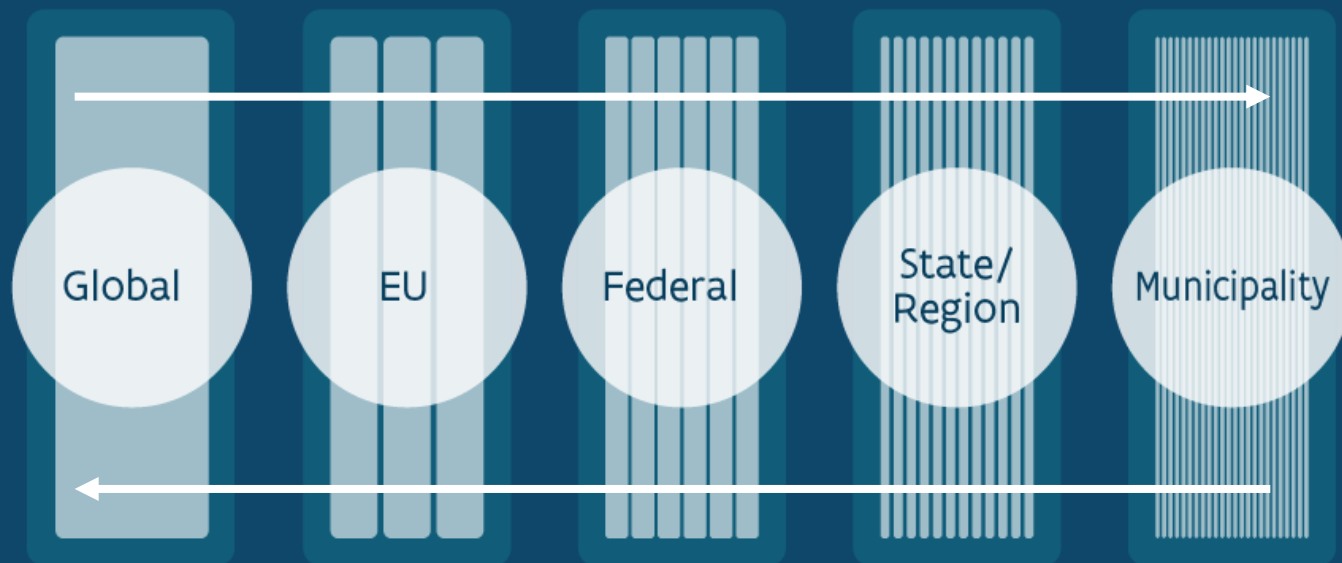
TYPES OF PROBLEMS

Hoppe (2008)

	"Old" public administration	"New" public management	Network governance	Societal self-organization
Focus on	State	Market	Network	Civil society
Legitimacy basis	Input: rules and resources	Output: products	Throughput: process	Outcomes: effects
Coordination	Ex-ante	Ex-post	Ex-durante	Self-organization
Roles of stakeholders	Voters and subjects	Customers and contractors	Co-producers and partners	Prosumers, peer to peer
Roles of civil servants	Bureaucrat	Entrepreneur	Networker	In-betweeners

BUILDING THE POLICY

**Connected,
concerted policy
action
(ideally)**

Governance as Transition Management (TM)

System innovation needs new and complex modes of societal change management

Governance for the Circular Economy is fundamental to engage necessary change. New patterns of interaction in civil society, corporations and governments are required to enable transformation and to realise impact. What are the strategic building blocks of governance for the Circular Economy? Many initiatives are limited by the systems controls and values in operation more than a half century ago. **A new approach to governance, based on a regenerative system for the environment is required.**

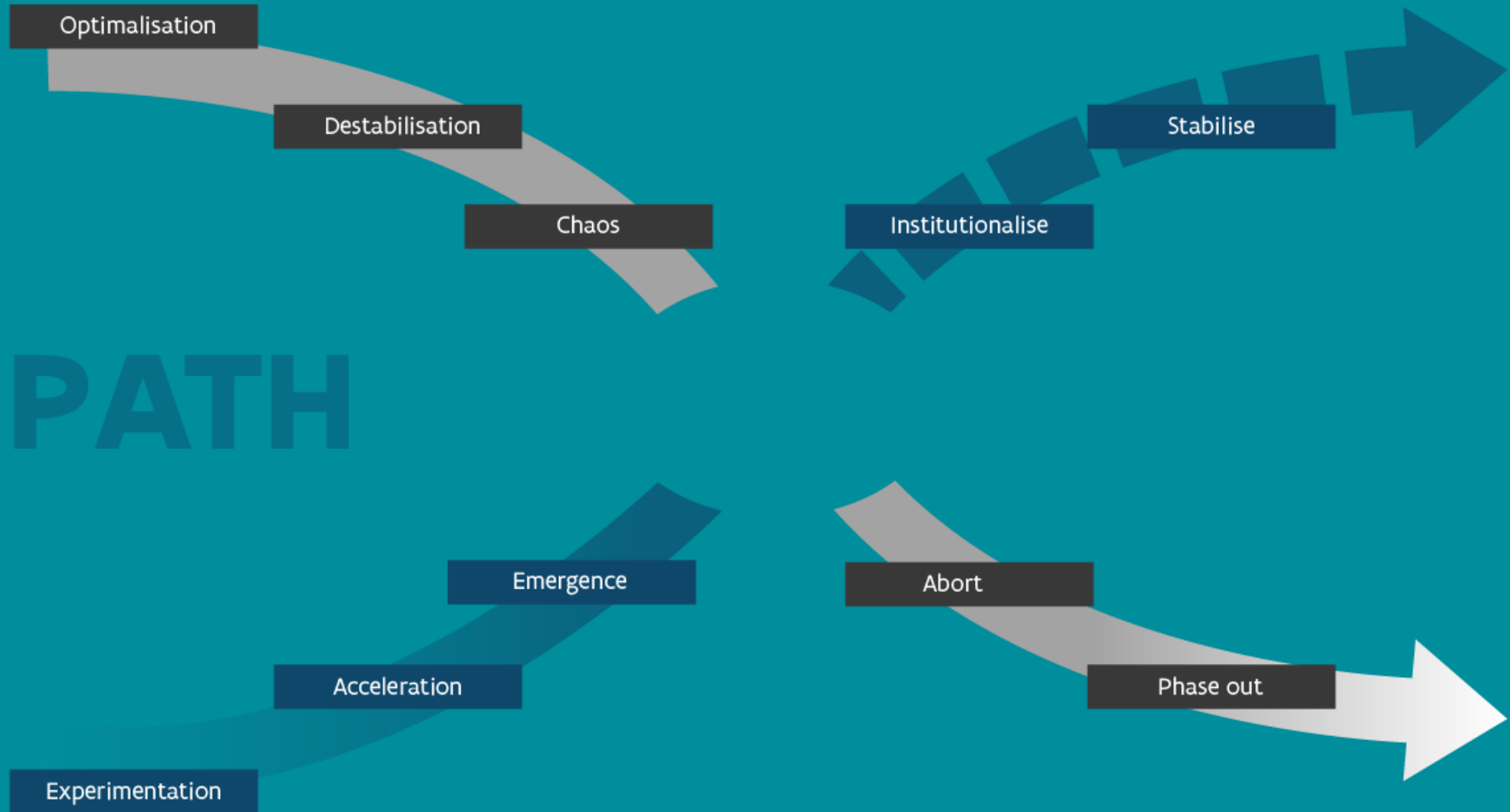
Susan Stuebing and Cees Anton de Vries

From **linear thinking, we have all moved to transition thinking where everything is connected**, including sustainability to participation, everything has tentacles with everything.

Wim Dries – Lokaal oktober 2022

CIRCULAR ECONOMY TOMORROW

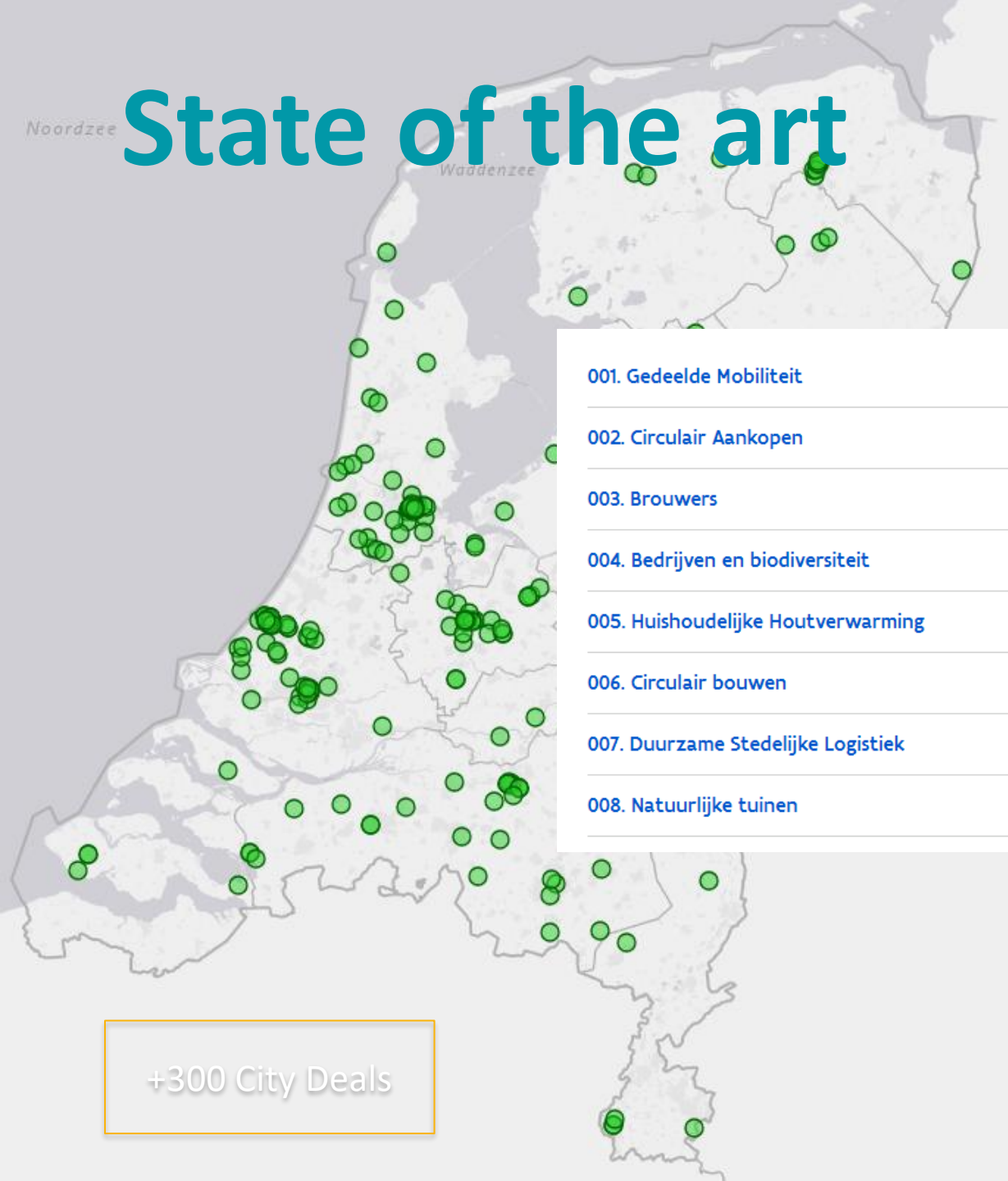
THE PATH

CIRCULAR ECONOMY
TODAY

State of the art

+300 City Deals

001. Gedeelde Mobiliteit

002. Circulair Aankopen

003. Brouwers

004. Bedrijven en biodiversiteit

005. Huishoudelijke Houtverwarming

006. Circulair bouwen

007. Duurzame Stedelijke Logistiek

008. Natuurlijke tuinen

009. Klimaatvriendelijke koeling

010. Eiwitshift op ons bord

011. Sportdomeinen

012. Anders verpakt

013. Duurzame zorg

014. Huren en delen

015. Binnenvaart

Boosting bees

Deelmobiliteit en wonen

Natuurinclusieve parkeerterreinen

Waarde(n)vol verweven

Wilde bestuivers in de ontginningssector

<https://omgeving.vlaanderen.be/nl/alle-green-deals>

VLAAMSE
MILIEUAAKTCHAPPIJ

Vlaamse
Confederatie Bouw
Bouw, energie & milieus

vvsq

REO
VEILING

KU LEUVEN

denuo

Fevia
Vlaanderen

Fedustria

febelfin

essencia

DEPARTEMENT
OMGEVING

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

DEPARTEMENT
ECONOMIE
WETENSCHAP &
INNOVATIE

BOND
BETER
LEEF
MILIEU

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

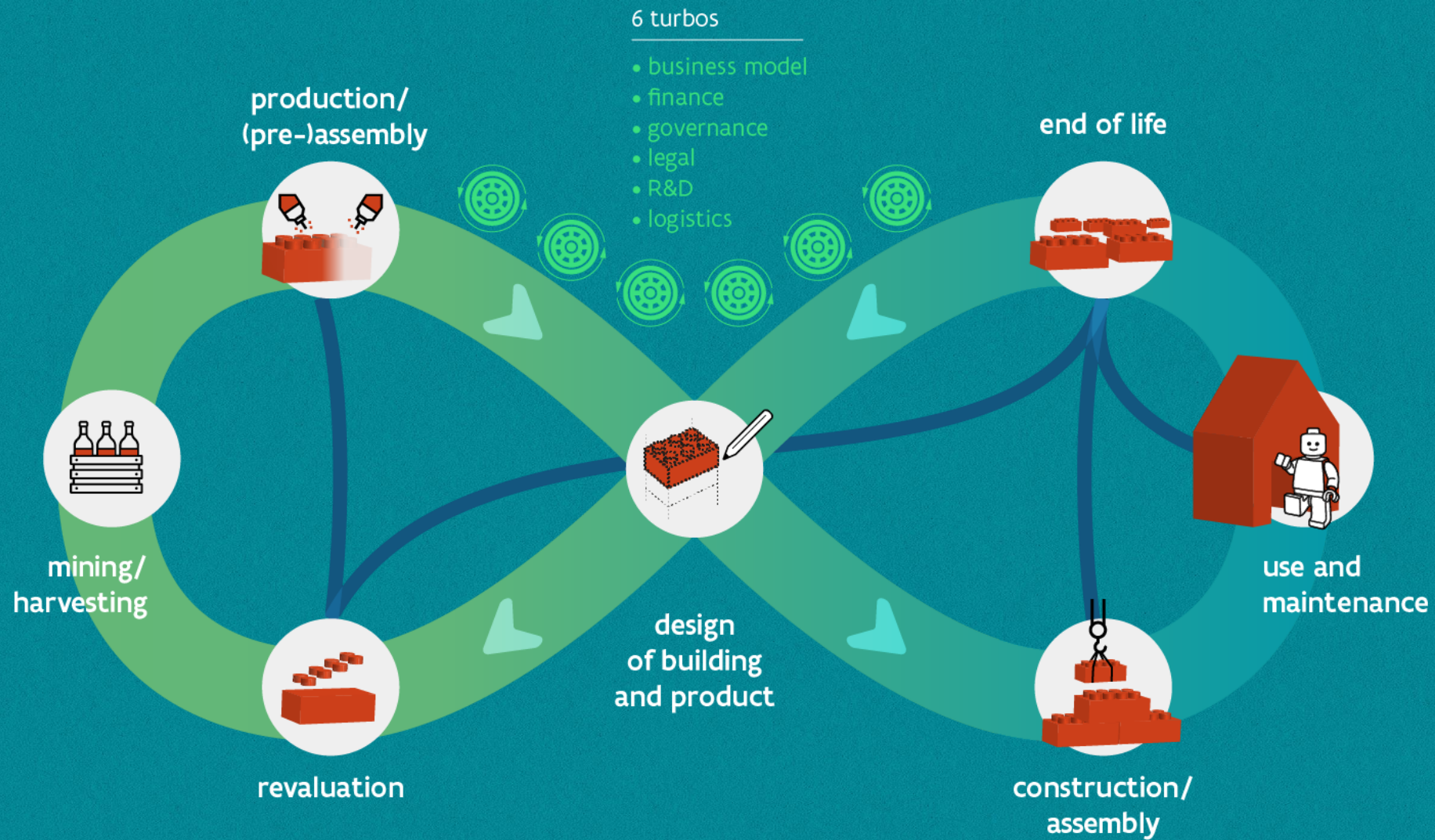
.AGORIA

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER
OVAM

vito
vitaal en technology

3

Green Deal Circular Construction!

“Circular construction is an approach to construction that aims to optimize resource utilization, generate economic, social, and environmental value, and consider both existing heritage and future opportunities in the construction industry. Achieving this goal requires strong collaboration within the value network, [and the support of levers in business, governance, legal, logistics, financing, research and training].”

Green Deal Circulair Bouwen

Participation means:

1. Carry out at least one pilot project
2. Actively participate in the learning network
3. Agree that the researchers of the Living Lab should have at their disposal all relevant data, results and lessons from the pilot projects.
4. Take the necessary steps to structurally embed the principles of circular construction.

[VIEW ALL CASES IN FLANDERS >](#)

Woestgoed
[READ MORE](#)

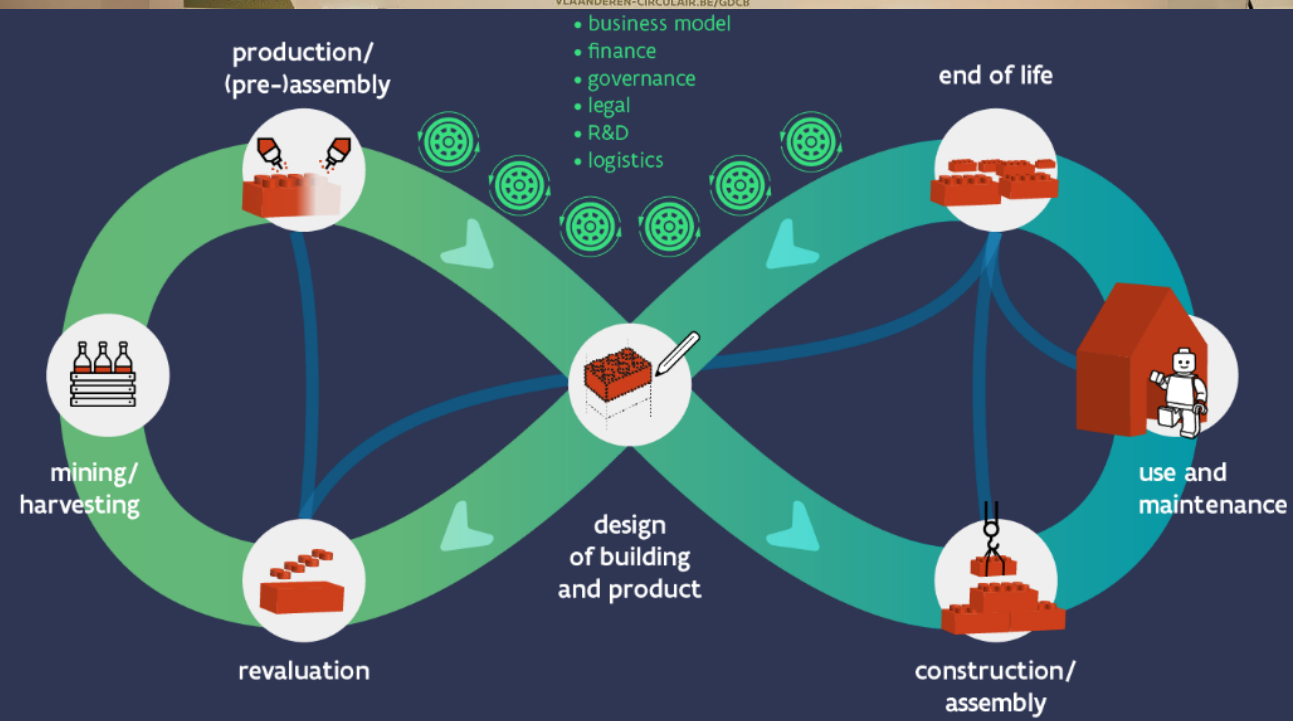
Garmitherm
[READ MORE](#)

[READ MORE](#)

[READ MORE](#)

Draaiboek circulair aanbesteden

Juridische FAQ

Bernard Stachseuws — Steven Van Gansse — Anneli Voorster

document opgemaakt in het kader van de Proeftuin Circulair Bouwen 5, de Green Deal Circulair Bouwen

Praktijkgids circulair bouwen

Met vertrouwen innovatieve oplossingen toepassen

Alina Vergaessen — Bouwbeier

- OPDRACHTGEVER
- ONTWERPER
- PRODUCENT
- AANNEMER

document opgemaakt in het kader van de Proeftuin Circulair Bouwen 5, de Green Deal Circulair Bouwen

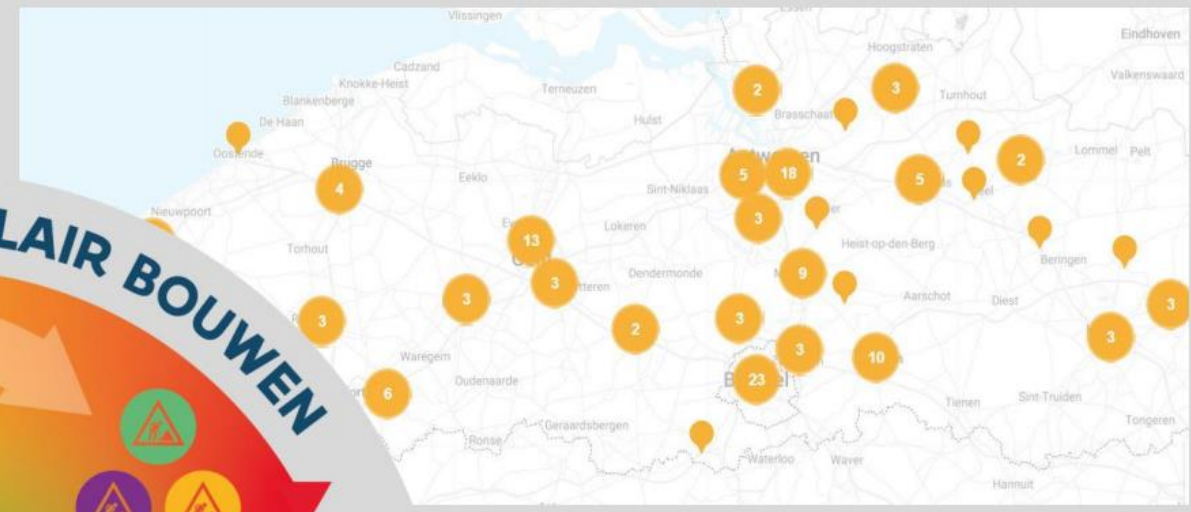
Sleutel mee aan de synergieën voor een circulaire bouw

Draaiboek Circulaire Bouwstrategieën

Beleidsmat

Inspirerende acties

Kick-off

Inspiratiedag 1

Inspiratiedag 2

Inspiratiedag 3

Inspiratiedag 4

Actiedag 9

Actiedag 10

Actiedag 11

Actiedag 12

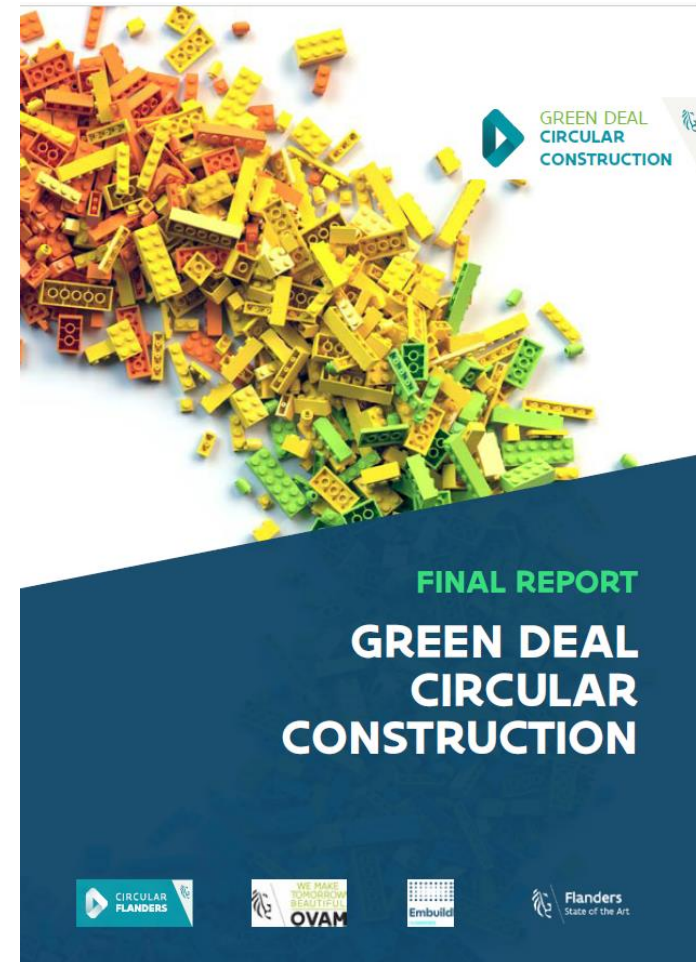
Green Deal

Network

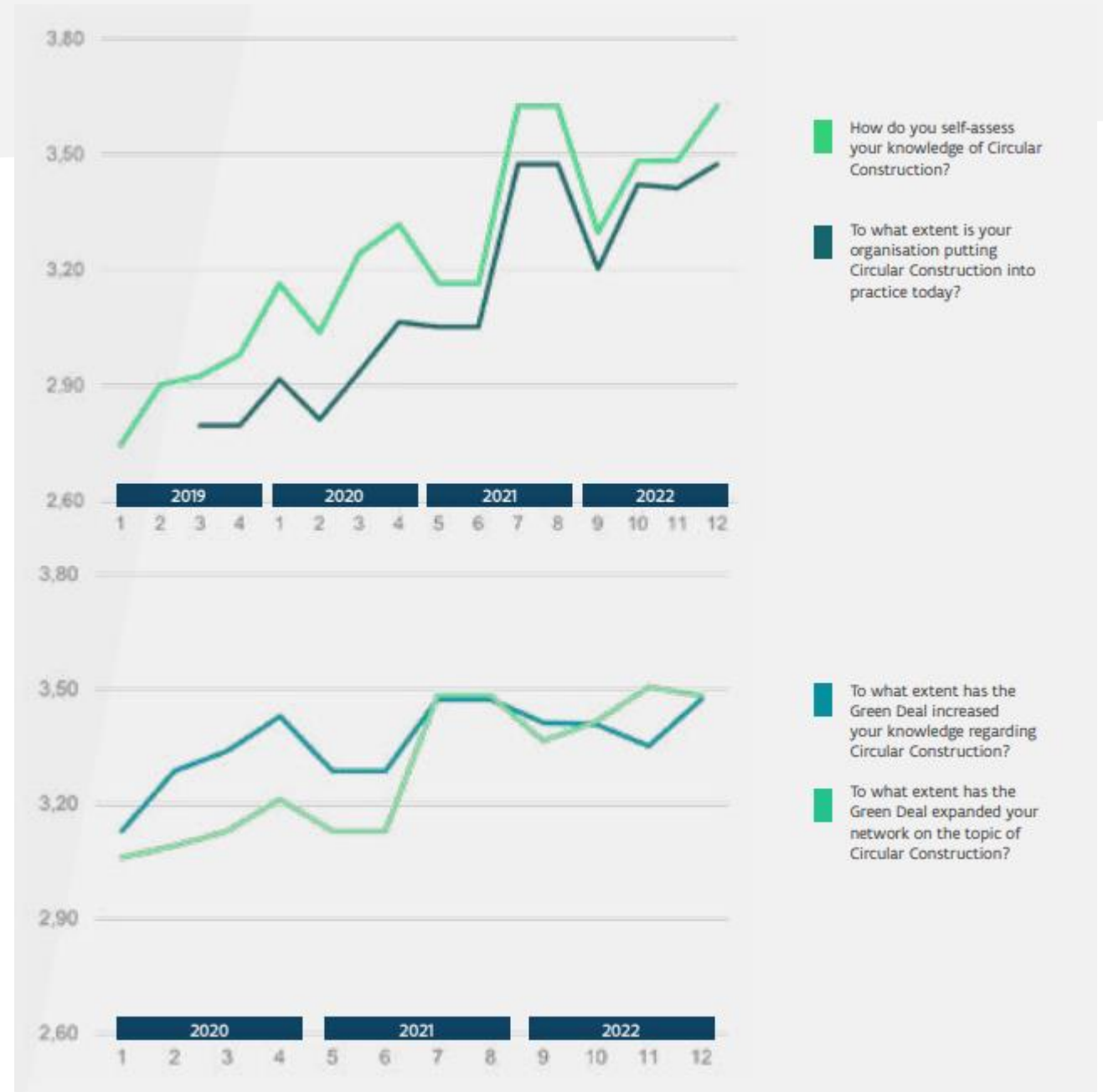
Good practices

Research

Communication

Questions?

UNIQUE PILOT PROJECTS

164

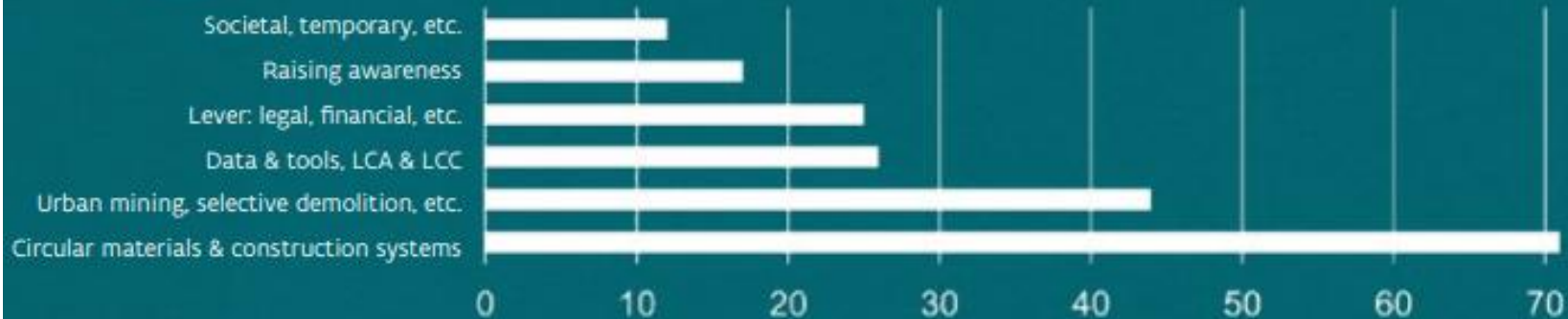
Participants involved: 153
Pilot projects in partnership: 59

BY LEVEL

THEME (multiple themes possible per project)

- 1 Oorsprong en bestemming van materialen
- 2 Kwaliteitsgarantie voor inzet materiaal in bouwwerken
- 3 Een stimulerende markt voor circulair bouwen
- 4 Waarde-creatie en kosten/baten bij circulair bouwen
- 5 Rollen en aansprakelijkheid in de circulaire bouwketen
- 6 Materiaalpotentieel van bouwwerken in kaart
- 7 Circulariteit van bouwwerken meten
- 8 Draagvlak en kennis over circulair bouwen
- 9 Digitale informatie-uitwisseling in de bouw

WERKAGENDA CIRCULAIR BOUWEN	Doelstelling 1	Doelstelling 2	Doelstelling 3	Doelstelling 4	Doelstelling 5	Doelstelling 6	Doelstelling 7	Doelstelling 8	Doelstelling 9
De materiaalsamenstelling van ons patrimonium doorgronden	Verankeren van circulaire economie in (klimaat)beleid en markt	Sociale kosten en milieukosten internaliseren in de totaalcost van een project	Ruimte als grondstof behandelen	Hergebruik en recycleage maximaliseren	Zorg dragen voor (schaarse) materialen, water en energie. En ze toegankelijk maken voor iedereen	Een waardenetwerk realiseren	Realiseer meerwaarde door in te zetten op betaalbaar wonen	Informeren en sensibiliseren	Ontwerpen vanuit duurzame en circulaire principes
<ul style="list-style-type: none"> 1. Bouwverzekeringen ontwikkelen en controleren of deze een doorgevoerd worden. 2. Digitaal teksten van bouwwerken vasthouden (open access) en verspreiden digitaal (open en de fysieke bouwmarkt) in de bouwmarkt en land van BIM. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Uitwerken van een gedragscode met betrekking tot de inzet van circulaire bouwmaterialen, met name met betrekking tot de inzet van BIM. 2. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 3. Een aantal bouwmaterialen vasthouden, zodat er een voorbeeld is van hoe bouwmaterialen worden gebruikt. 4. Schakelen voor renovatie of hergebruik van bouwmaterialen voor de circulaire bouwmarkt. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Het M-pact implementeren in Vlaanderen en het gebruik van TOPIEM bouwen om het bouwen met minder milieufuor te maken. 2. Afstemmen op de rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 3. Een aantal bouwmaterialen vasthouden, zodat er een voorbeeld is van hoe bouwmaterialen worden gebruikt. 4. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. De beschikbaarheid van lokale bouwmaterialen, met name met betrekking tot de inzet van BIM. 2. Slimmeren van groepsaankopen en andere vormen van samenwerking om de inzet van lokale bouwmaterialen te stimuleren. 3. Toegankelijk maken van lokale bouwmaterialen, met name met betrekking tot de inzet van BIM. 4. Een aantal bouwmaterialen vasthouden, zodat er een voorbeeld is van hoe bouwmaterialen worden gebruikt. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 2. Slimmeren van het gebruik van gerecyclede materialen van de overheid. 3. Slimmeren van het gebruik van gerecyclede materialen van de overheid. 4. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 5. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Winkelen aan bouwvoorziening van een voorbeeld van een duurzame bouwvoorziening. 2. Slimmeren en ontwikkeling van nieuwe innovatieve materialen in de bouwmarkt en land van BIM. 3. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 4. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 5. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Onderzoeken welke meerwaarde (economisch en sociaal) gecreëerd wordt door meer hergebruik van bouwmaterialen, zodat er voorbeelden zijn van hoe bouwmaterialen worden gebruikt. 2. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 3. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 4. Het gebruik van de hergebruikswaarde. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Circulaire ondersteuningsstructuren ontwikkelen. 2. Marktgericht de kosten en baten analyseren, met name met betrekking tot de inzet van BIM. 3. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 4. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Alle bouwmaterialen vasthouden, zodat er een voorbeeld is van hoe bouwmaterialen worden gebruikt. 2. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 3. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 4. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Ontwerpen vanuit duurzame en circulaire principes. 2. Kosten op TOPIEM bij ontwerp. 3. Verduurzamen van bouwmaterialen, met name met betrekking tot de inzet van BIM. 4. De rol van de circulaire economie in de bouwmarkt en land van BIM.

Policy Program 2022-2030 and Work Agenda

Policy and legislation

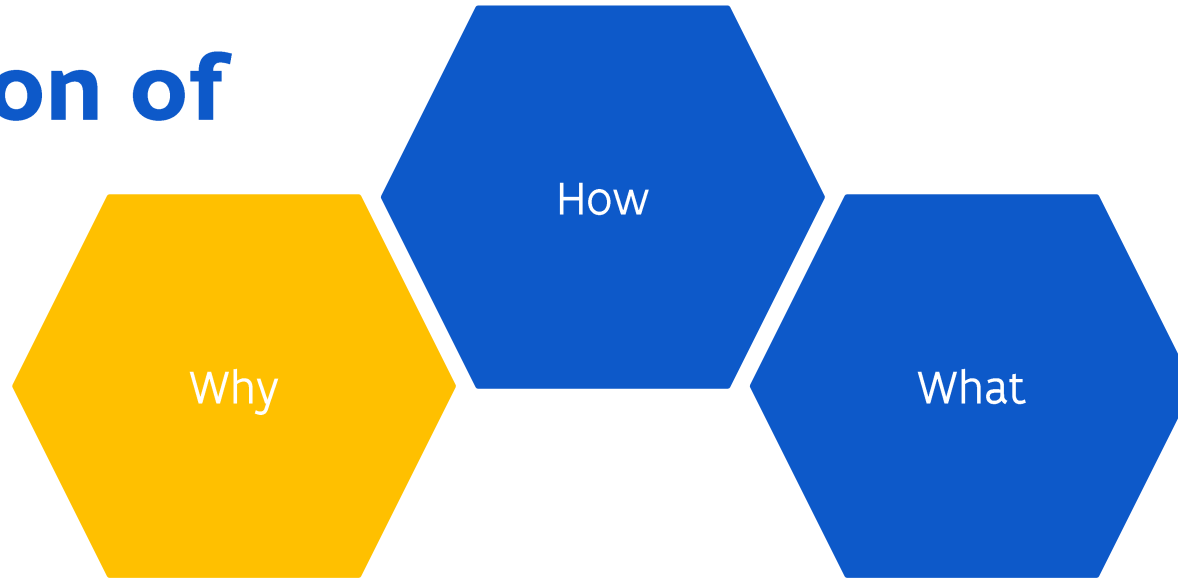
Professionalisation

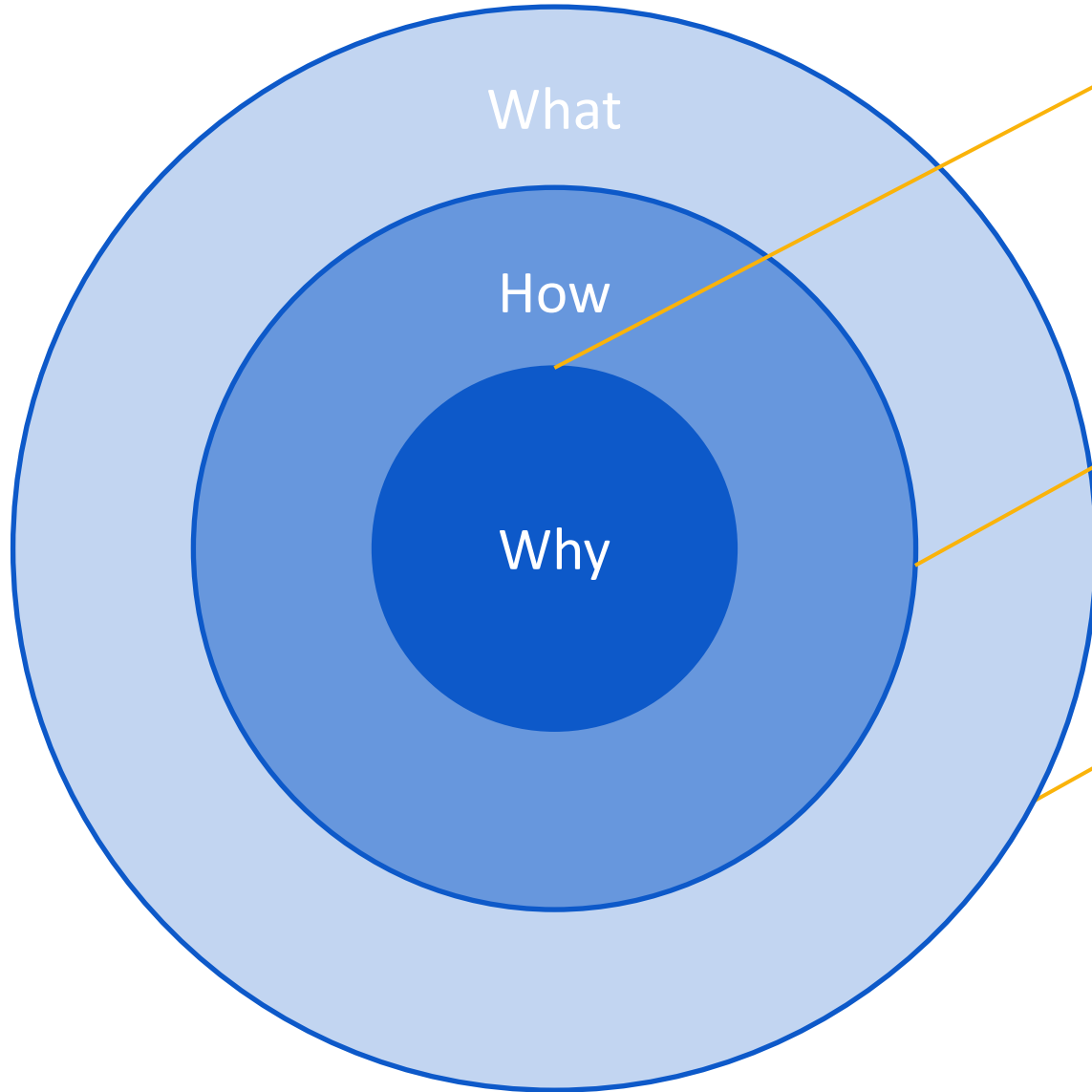
Upscaling

Public-private collaboration

Your Green Deal?

Formulation of ambitions

Why do we want to start this Green Deal?

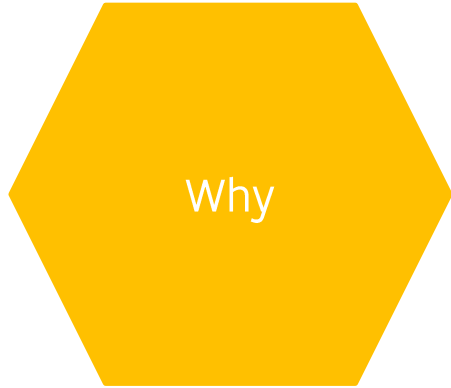
- Drivers, reason of existence, added value participants (AMORE-principles)
- Ambition Motivating Distinctive
- Relevant Real

How do we realise this vision?

- Overview of 10 possible actions for realisation
- Answer the question “what is the distinctive value of this Green Deal?”

What do we want to achieve in results?

- When is the Green Deal a succes?
- What results can be a proof of realisation?

Start by thinking about why:
 Why do we wish to launch this Green Deal?
 This question frames the driving force of and
 the reason why this deal exists. Moreover, it also provides
 insight into why its existence matters to others.

To answer this ambition question powerfully and unambiguously,
 use the AMORE criteria.

Example

Green Deal Circulair Bouwen

Via dit gezamenlijk engagement werken 320 organisaties samen om in de toekomst circulair bouwen in Vlaanderen tot dagelijkse realiteit te maken.

Green Deal Duurzame Stedelijke Logistiek

Duurzame stedelijke logistiek is een noodzaak voor bereikbare en leefbare steden. Door in de Green Deal Duurzame Stedelijke Logistiek te stappen engageer je je om het efficiënt en emissievrij belevaren van steden via een eigen actie te bevorderen.

Ambitie / Ambition

Is de ambitie ambitieus genoeg en legt ze de kern van de ambitie van de Green Deal bloot?

Motiverend / Motivating

Een ambitie moet deelnemers aanspreken, zij moet motiveren en energie geven.

Een ambitie is inspirerend of motiverend als deelnemers het zinnig vinden en ze een duidelijk verband zien tussen hun eigen inspanningen en de ambitie.

Onderscheidend / Differentiating

Ambities zijn de vertolking van de eigenheid in een Green Deal en dragen daarmee bij tot het onderscheidend vermogen.

Relevant

Ambities moeten voor alle belanghebbenden relevant zijn. Een goede ambitie richt zich op gemotiveerde deelnemers, en daarnaast ook op externe partijen als klanten en partnerschappen.

Echt / Real

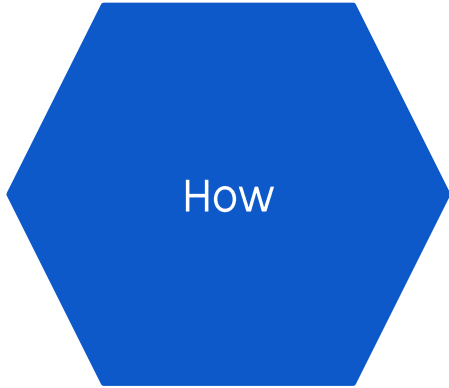
Een ambitie moet authentiek en geloofwaardig zijn.

Example

Green Deal Eiwitshift

Het doel van deze Green Deal is de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitrijke producten in ons voedingspatroon te verbeteren. De eiwitshift streeft naar een milieuverantwoord en gezond voedingspatroon. Een eiwitshift houdt ook economische kansen in die met het sterke Vlaamse innovatiepotentieel voor het grijpen zijn. Hiervoor brengen we actoren uit het hele voedingsstelsel bij elkaar.

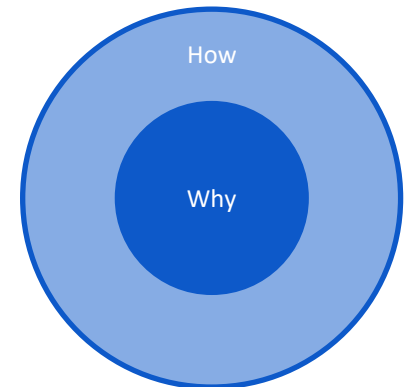
How to realise?

Having shaped the ambition using the AMORE principle, we then ask ourselves how we will realise this ambition. Sum up 10 possible actions you can undertake to realise that why. You will be able to elaborate on this in a later phase.

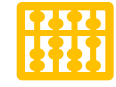
How to make a difference?

During this phase, also take time to explain why this Green Deal is different or better. Look for the distinctive value to find out why participants should participate in this among all kinds of other activities (e.g. strengths, core values, benefits).

What

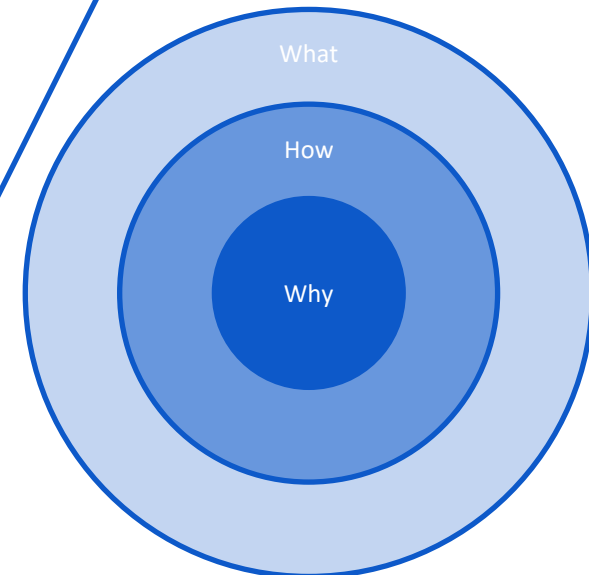

Results

In this phase, we focus on the outcome of the why, as it were the evidence of its realisation. Consider, for example, the realisation of certain services, projects, policy change, impact.

In doing so, we seek to answer the question-what do we want to achieve as results?

In short, when is a Green Deal really successful?
Please note that this is only an initial brainstorming of results. This need not yet be correct and final.

Interreg
Europe

Co-funded by
the European Union

KARMA

Elmar Willems
Katrien Tratsaert

